

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงงานอุตสาหกรรมถือเป็นหัวใจสำคัญของการผลิต แต่กลับพบว่าการบริหารงานบุคคลในโรงงานอุตสาหกรรมนั้นมักจะไม่ค่อยได้รับความสนใจเท่าที่ควร (Hellriegel & Slocum, 1992) ผู้บังคับบัญชาในโรงงานอุตสาหกรรมจึงควรเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีทักษะทางด้านที่เกี่ยวกับงานและทักษะทางด้านที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล จึงจะเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในการทำงาน (Blake & Mouton, 1964 cited in Hooijberg, 1996) พบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้บังคับบัญชาไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพราะมีข้อบกพร่องทางด้านการบริหารงานบุคคลมากกว่าการขาดความสามารถในการปฏิบัติงาน (Gibbs, 1995) การที่ผู้บังคับบัญชาสามารถบริหารงานบุคคลได้ดีนั้นก่อให้เกิดความไว้วางใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและพร้อมที่จะทำตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ แต่หากผู้บังคับบัญชาไม่มีความสามารถในการบริหารงานบุคคลแล้วย่อมก่อให้เกิดปัญหาในการทำงานขึ้นได้ (John, 1983)

วิศวกรในฐานะผู้บังคับบัญชาของโรงงานอุตสาหกรรมเป็นกำลังสำคัญในการประกอบอุตสาหกรรมต่างๆ (เศรษฐกิจทั่วไป, 2535) ในการทำงานนั้นวิศวกรต้องคลุกคลีและทำงานร่วมกับพนักงานเป็นจำนวนมากไม่สามารถทำงานคนเดียวได้เพราะต้องอาศัยความรู้ความสามารถของหลายๆ คนร่วมกันในการทำงาน (Dipboye, Smith & Howell, 1994; ประเสริฐ ภัทรมัย, 2537; สภาคนบตีคณะวิศวกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2534) การบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นจะประกอบไปด้วยปัจจัยหลายๆ ประการ ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บังคับบัญชาก็คือ ความเป็นผู้นำ (McClelland & Boyatzis, 1982) ดังนั้น คุณสมบัติที่เหมาะสมในงานอาชีพวิศวกรอย่างน้อยควรประกอบไปด้วย 4 ประการคือ ความรู้ในวิชาชีพ บุคลิกภาพเฉพาะตัว ไหวพริบและสติปัญญาและความเป็นผู้นำ (ทวี บุตรสุนทร และบุญจง ลิมอุดมพร, 2530) McClelland

(1975 cited in McClelland & Boyatzis, 1982) กล่าวว่า ผู้บังคับบัญชาที่มีแรงจูงใจของความ เป็นผู้นำจะปฏิบัติตนเองให้เป็นผู้บังคับบัญชาที่มีประสิทธิภาพ และนอกจากนี้ Seligman (1990) ยังพบว่า ความสำเร็จในการทำงานนั้นเป็นผลมาจากความสามารถพิเศษและความ ต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ส่วนการที่ไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นเป็นเพราะ ขาดคุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่ง แต่ก็พบว่าแม้จะมีคุณลักษณะครบทั้งสองประการ แต่หาก ขาดคุณลักษณะของการมองในแง่ดีแล้วจะทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานได้เช่นกัน

มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ได้ทำการวิจัยพนักงานใหม่ของบริษัทประกันภัยเปรียบ เทียบกันระหว่างพนักงานที่มีลักษณะการมองในแง่ดีและมีมนุษยสัมพันธ์ดีกับพนักงานที่มี ลักษณะการมองในแง่ร้ายและเฉยเฉย พบว่าพนักงานที่มีลักษณะการมองในแง่ดีและมีมนุษย สัมพันธ์ดีนั้นประสบความสำเร็จในการทำงาน มากกว่าพนักงานที่มีลักษณะการมองในแง่ร้ายและ เฉยเฉย (Seligman, 1990) เพราะผู้ที่มีลักษณะของการมองในแง่ดีจะมองว่าตนเองเป็นผู้ที่มี ความสามารถ มองอนาคตว่าเต็มไปด้วยความสำเร็จ ส่วนความผิดพลาดก็จะมองว่าเป็นแรงขับ ดันอย่างหนึ่ง การมองและการคาดหวังในแง่บวกจึงเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลใช้ความพยายามจน ประสบความสำเร็จในการทำงาน (เทอดศักดิ์ เดชคง, 2541) การมองในแง่บวกหรือการมองในแง่ ลบของผู้บังคับบัญชาจึงมีความสำคัญมากเพราะเป็นสิ่งที่จะมีอิทธิพลนำไปสู่วิธีการในการบังคับ บัญชา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะนำมาซึ่งการประสบความสำเร็จในการทำงาน (Inamori, 1995) คุณสมบัติเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน ฉะนั้น ผู้บังคับบัญชานอกจากจะมีความเป็นผู้นำแล้วจึงควรมีคุณลักษณะของการมองในแง่ดี ด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำ การ มองในแง่ดี และความสำเร็จในการทำงานของวิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม ผลการวิจัยจะทำให้ ทราบถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างคุณลักษณะดังกล่าวให้ แก่วิศวกร ซึ่งจะไปทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาในโรงงานอุตสาหกรรม นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความ สนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมถึงปัญหาการบริหารงานของวิศวกรเพื่อทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการ บังคับบัญชาในโรงงานอุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำ การมองในแง่ดี และความสำเร็จในการทำงานของวิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม
2. เพื่อศึกษาความเป็นผู้นำและการมองในแง่ดีที่ร่วมกันทำนายความสำเร็จในการทำงานของวิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม

สมมติฐานการวิจัย

- สมมติฐานที่ 1 ความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการทำงานของวิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม
- สมมติฐานที่ 2 การมองในแง่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการทำงานของวิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม
- สมมติฐานที่ 3 ความเป็นผู้นำและการมองในแง่ดีสามารถร่วมกันทำนายความสำเร็จในการทำงานของวิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม

คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายและการแปลความหมายของงานวิจัยให้ตรงกัน การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้คือ

1. ความเป็นผู้นำ (Leadership) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการนำผู้อื่น การมีอำนาจเหนือผู้อื่น มีความเพียรพยายามและมีความคิดริเริ่ม เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยวัดจากแบบทดสอบ California Psychological Inventory (CPI) มาตรา Dominance (Do) ของ Gough (1961) แปลและเรียบเรียงโดย ณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล, พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ และ มุกดา ชาตินัญชาชัย (2523)

2. การมองในแง่ดี (Optimism) หมายถึง การที่บุคคลยอมรับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นและมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่าสิ่งดีๆ จะเกิดขึ้นเสมอ ส่วนความล้มเหลวจะเกิดขึ้นเพียงชั่วคราวเท่านั้นและมีสาเหตุมาจากสิ่งอื่น ไม่ใช่ตนเองเป็นผู้กระทำให้เกิดความล้มเหลวและการมีปฏิกิริยา

ตอบสนองในทางบวกต่ออุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้น โดยวัดจากแบบวัดการมองในแง่ดี ซึ่งผู้วิจัยแปลและดัดแปลงจากแบบวัด Optimism ของ Seligman (1990)

3. ความสำเร็จในการทำงาน (Work Success) หมายถึง การประเมินตนเองในแง่ของ ความสำเร็จในการทำงาน ความก้าวหน้าในการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงาน และการรับรู้ถึงการประเมินในเชิงบวกจากผู้ทำงานร่วมกัน โดยการประเมินตนเองจากแบบวัดความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยแปลจากแบบวัด Career Success ของ Childs & Klimoski (1986)

4. ปัญหาการบริหารงาน (Management Problems) หมายถึง ปัญหาต่างๆ ในการบริหารงานของวิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งได้จากแบบสอบถามระดับปัญหาการบริหารงานของวิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม

5. วิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม (Industrial Factory Engineers) หมายถึง วิศวกรที่ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมและเป็นพนักงานระดับบังคับบัญชา ระดับที่ 1-4

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นวิศวกรที่ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมขององค์การที่ผลิตวัสดุก่อสร้างและเป็นพนักงานระดับบังคับบัญชา ระดับที่ 1-4

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำ การมองในแง่ดี และความสำเร็จในการทำงานของวิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม
2. ทำให้ทราบถึงความเป็นผู้นำและการมองในแง่ดีที่สามารถร่วมกันทำนายความสำเร็จในการทำงานของวิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม
3. ทำให้ทราบถึงลักษณะทางประชากรที่ทำนายความสำเร็จในการทำงานของวิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม
4. ทำให้ทราบถึงปัญหาต่างๆ ในการบริหารงานของวิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม
5. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อองค์การ ในการพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมให้กับวิศวกร เพื่อลดปัญหาในการบริหารงานที่ต้องทำงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา และก่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน